

Fleksibel gebyrmodell for renovasjon BIR Voss Hardanger

HERADSSTYREMØTE 10.09.2026

JOHN GAUTE KVINKE, KONSTITUERT DAGLEG LEIAR BIR VOSS HARDANGER

Innhold

- Rammeverk
- Dagens gebyrmodell vs ny fleksibel gebyrmodell
- Gebyrutvikling
- Veggen vidare

Nye og strenge utsorteringskrav

Utsorteringskrav jf. Avfallsforskriften §10a-4

- Matavfall: 55% fom. 2025, 60% 2030, 70% 2035
- Plastavfall: 50% fom. 2028, 60% 2030, 70% 2035
- Papp og papir: 80% fom. 2028, 85% 2035
- Glass og metall: 85% fom. 2028, 90% 2035

Rammeverk og gebyr

- Nye og strenge utsorteringskrav
- Lovpålagt renovasjon er eit kommunalt ansvar – delegert til BIRVH gjennom eiga forskrift
- BIR Voss Hardanger er heradet sitt verkemiddel for å:
 - Bidra til at eigarkommunane når nasjonale lovpålagte utsorteringskrav
 - Utføre det eigarkommunane vedtek
- BIR har god røynsle med at insentivordningar fungerer
 - Innført første versjon av fleksibel gebyrmodell i BIR i 2009 (unnateke Bergen som kom i 2016)
 - Prosjekt/utgreiing av Pay As You Throw (PAYT) i samarbeid med NHH 2021-22
 - Askøy (først pilot og deretter permanent ny fleksibel gebyr-ordning)

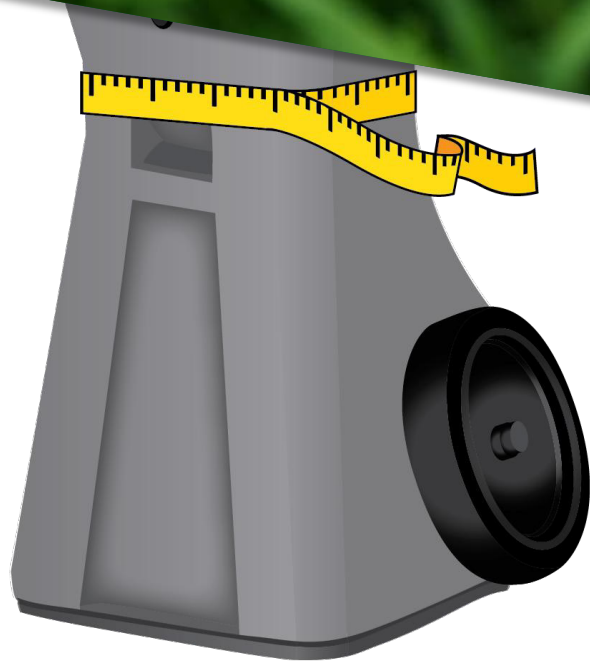

Dagens gebyrmodell

- 4 (7) gebyrklassar:

■ Småhushald med/utan komposteringsavtale	4004,- / 2859,-	(60% av abonnentane)
■ Normalhushald med/utan komposteringsavtale	5720,- / 4007,-	(36%)
■ Storhushald med/utan komposteringsavtale	7724,- / 5726,-	(2%)
■ Halv avgift	2860,-	(2%)
- Me må våge å spørje oss om dagens modell som har vore uendra i over 20 år er rettvis
- Og kva er egentleg rettvist?
- Uavhengig av abonnementstype så vert alle innsamlingsruter for rest- og mat-avfall køyrd med 2-vekers frekvens (to-kammerbil)
- For alle andre avfallsfraksjonar enn restavfall er tilbodet likt for alle abonnentar
- Småhushalds-abbonentane har etter BIR si vurdering hatt ein låg pris samanlikna med dei andre abonnentane/gebyrklassane når me ser på kva dei har av innverknad på BIR Voss Hardanger sine driftskostnader
- Ny gebyrmodell må innehalde eit fastprisabonnement for alle fellesløysingar samt dagens «halv avgift»
- Hushaldskundar med komposteringsavtale må fortsatt ha ein rabatt i grunngebyret
- Kr 3.900,- er berre eit «best guess» ift kva som må til for å sikre at eit samla gebyrproveny er på nivå med det vi har i dag

Spanande Pay As Yo Throw
(PAYT)-prosjekt i samarbeid
med NHH

- The experiment was conducted in partnership with BIR – the waste management company in Norway's second largest city, Bergen
- BIR serves different types of households – our focus here:
 - **42 Condominiums with container-based waste collection**
- These condominiums typically have three containers
 - Unsorted general waste
 - Paper and carton
 - Plastic
- Other materials (such as glass, metal, electronics, etc.) deposited at other nearby locations

- In August 2021, **BIR introduced a new container system** with two key aspects:
 - Opening the general waste container required a household unique **RFID key card**
 - **Volume constraint** per opening (≈ 30 liters)
- These two features make it **possible to bill households by their use of the general waste container** – referred to as “Pay As You Throw” (PAYT)

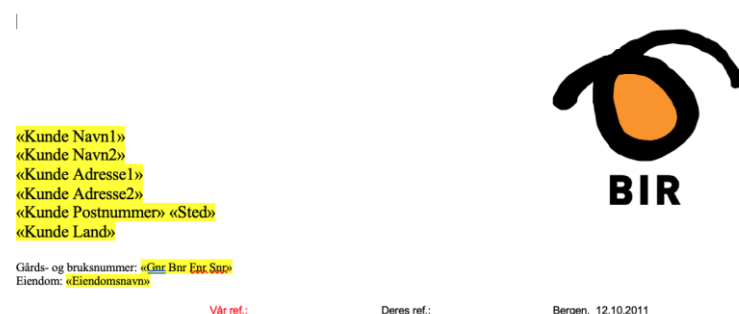
Treatments and randomization

- In January 2022, we randomized the 42 condominiums to one of four treatment groups:

1. Control: Letter with attached recycling guide
2. Incentive: Letter + incentive
3. Norm: Letter + norm nudge
4. Incentive & Norm: Letter + incentive + norm nudge

The incentive

- The incentive was designed by BIR without our involvement – similar already in use for city center apartments
 - First 8 (5) openings of general waste container, each month, free of charge
 - After that 10 NOK (**≈1€**) for every additional opening
 - Paper and plastic always free of charge
- On average, households had about 15 openings/month in the baseline period
 - Pay 7€/month to continue as before...
- Billed quarterly

Til beboere i «navn sameie»

Kildesortering er viktig. Dette fordi økt gjenvinningsgrad betyr at jordens ressurser blir resirkulert. Noe som gir lavere CO2-utslipp og en bærekraftig fremtid.

Gjør derfor som 9 av 10 nordmenn:** Kildesorter papir, papp og drikkekartong, samt glass-, metall- og plastemballasje – slik at alle kan få et bedre miljø!

For å minne deg på dette, har vi sendt med et klistermerke som du kan sette på din BIR nøkkelbrikke.

Vi håper du er fornøyd med avfallsløsningen dere har i ditt sameie. For å gjøre kildesortering lettere har vi lagt ved en kildesorteringsguide til deg. Mer informasjon om kildesortering finner du også på bir.no

Har du spørsmål, ta kontakt med vårt kundesenter på telefon 55 27 77 00.

** I følge Eurobarometer report 388, på oppdrag av EU komisionen.

Injunctive norm: “Recycling is important. Because...”

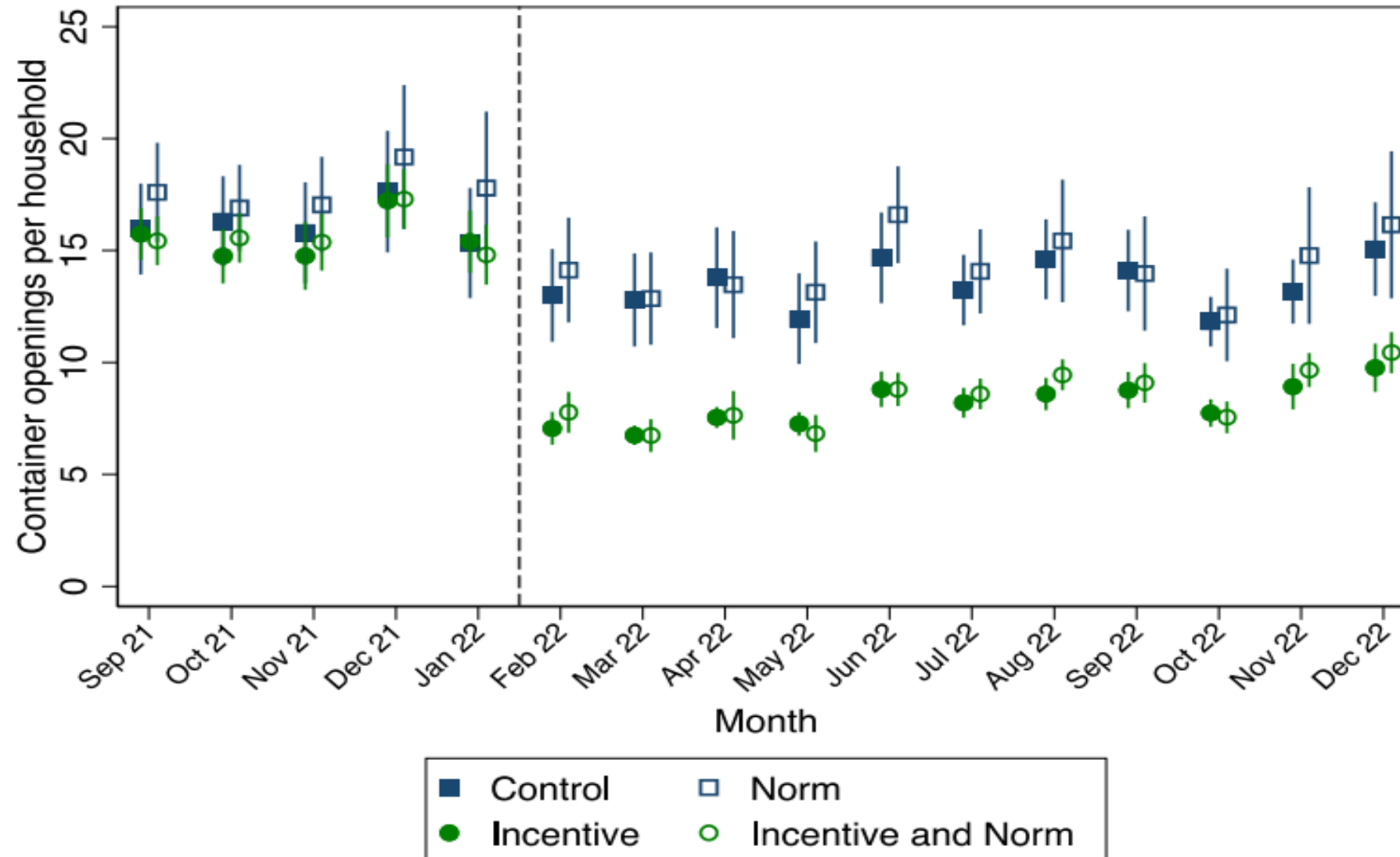
Descriptive norm: “Do as 9 out of 10 Norwegians: Recycle...”

Reminder: “To remember this message, please put this sticker on your BIR key card.”

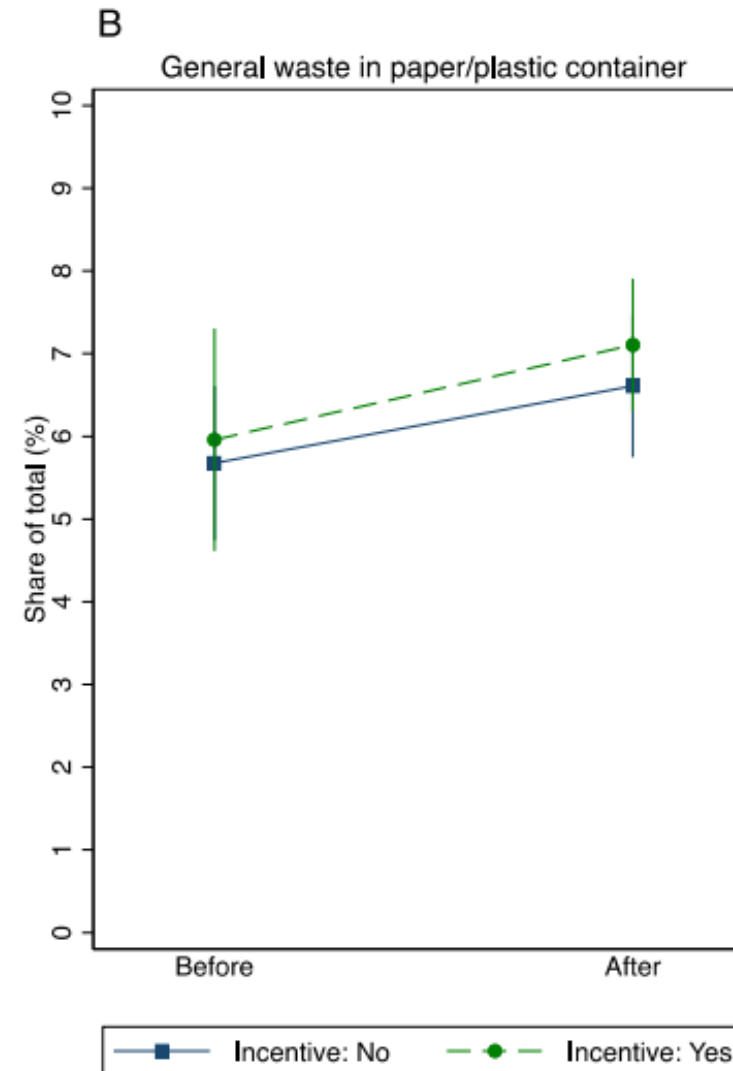
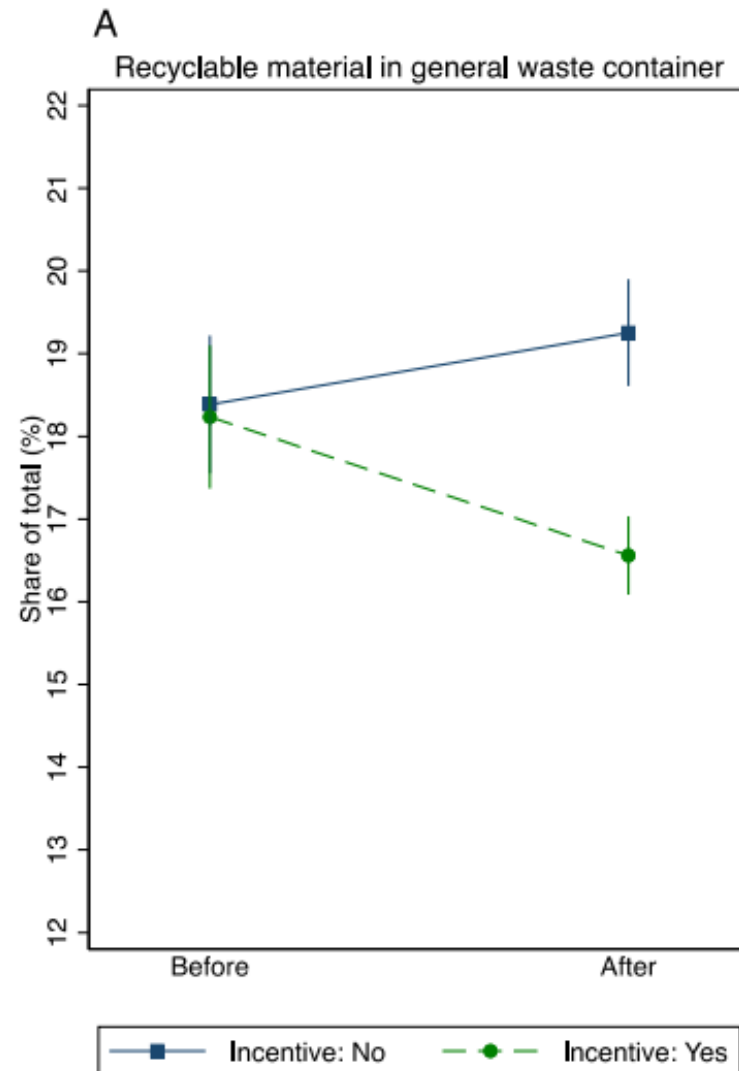

Container openings: Treatment effects

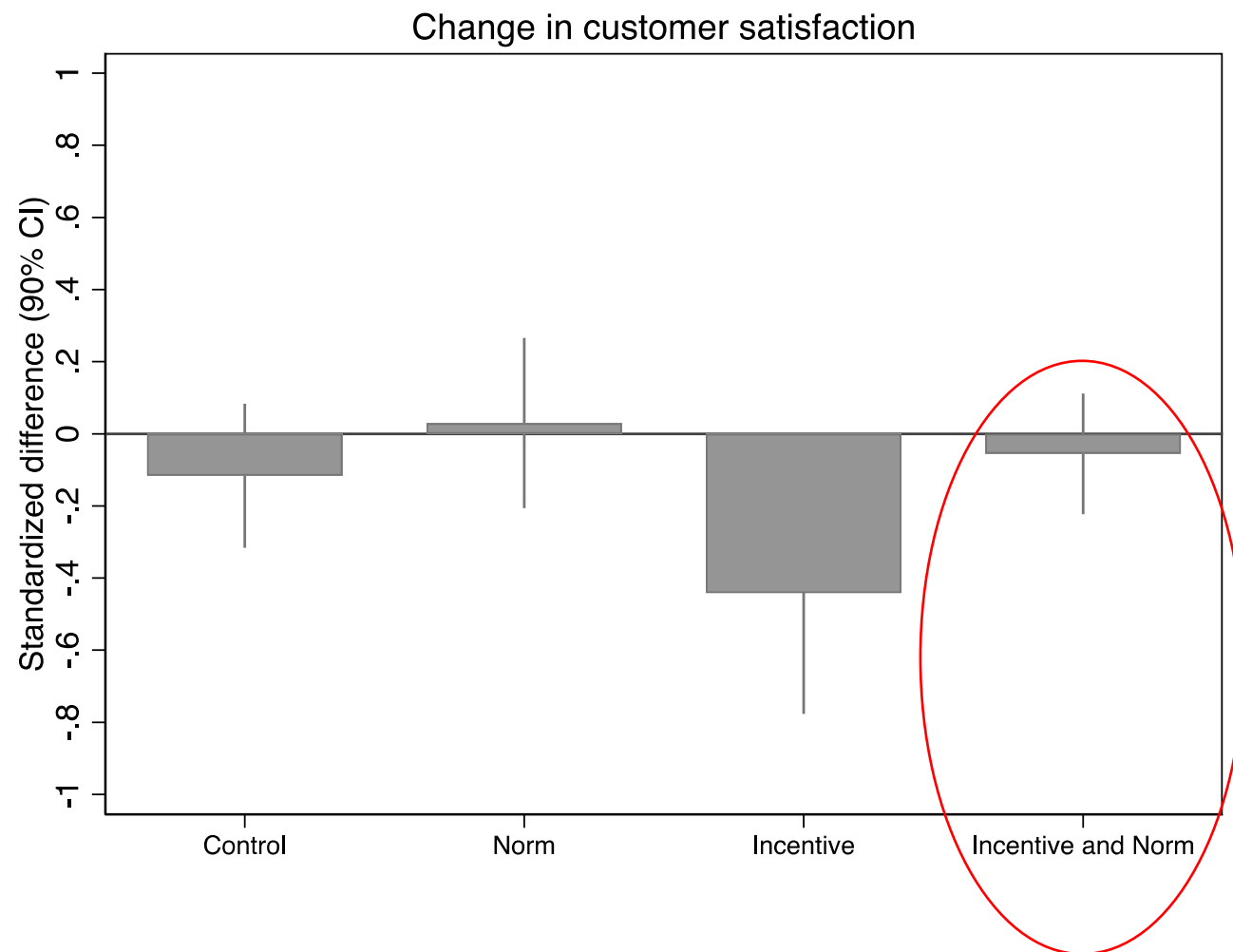
NHH

Customer behaviour: Quality

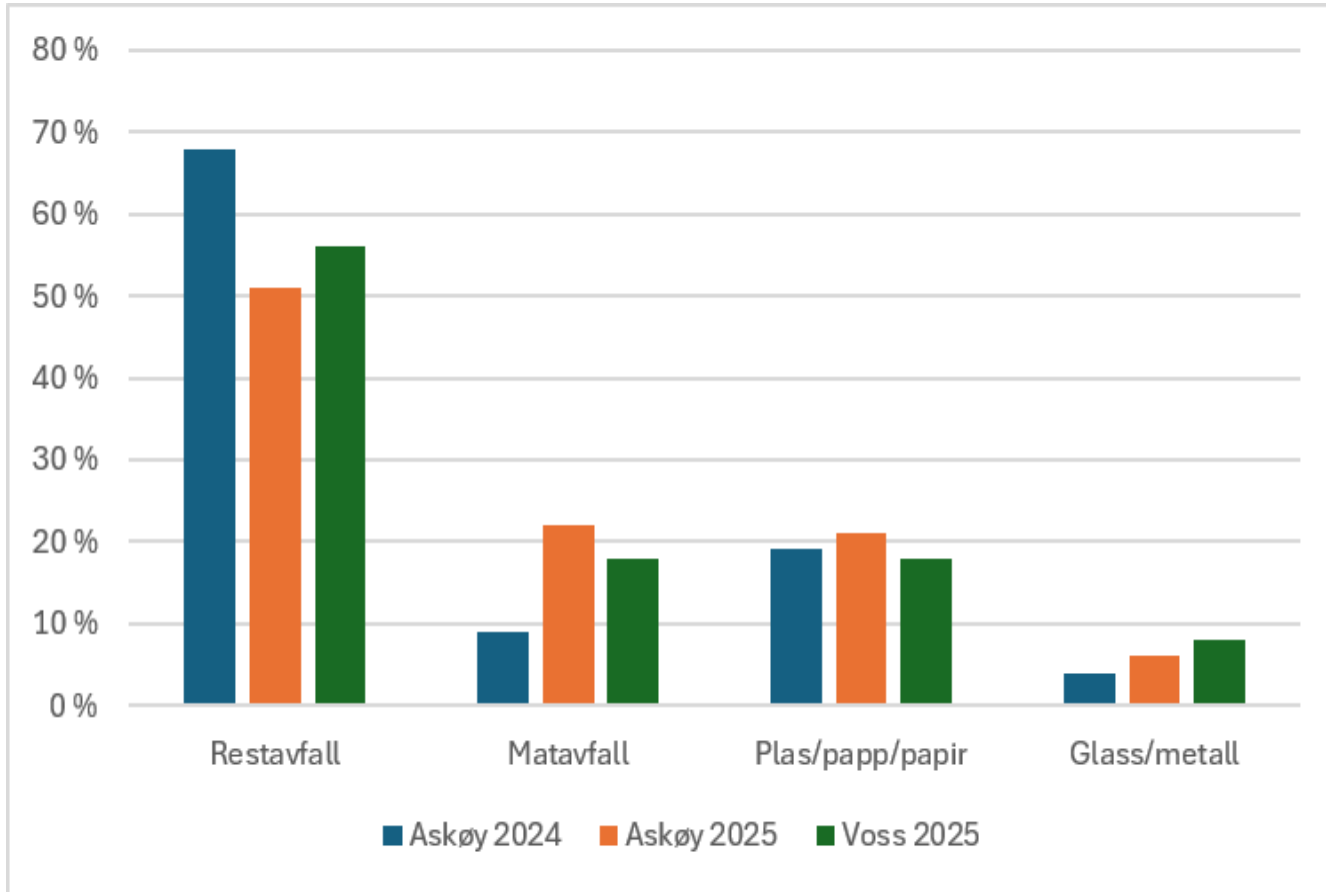

Customer satisfaction: A closer look

- Negative effect driven by Incentive *only* group
- No decline when incentive combined with norm-nudge...

Askøy-caset viser tydeleg at fleksibel gebyrmodell fungerer

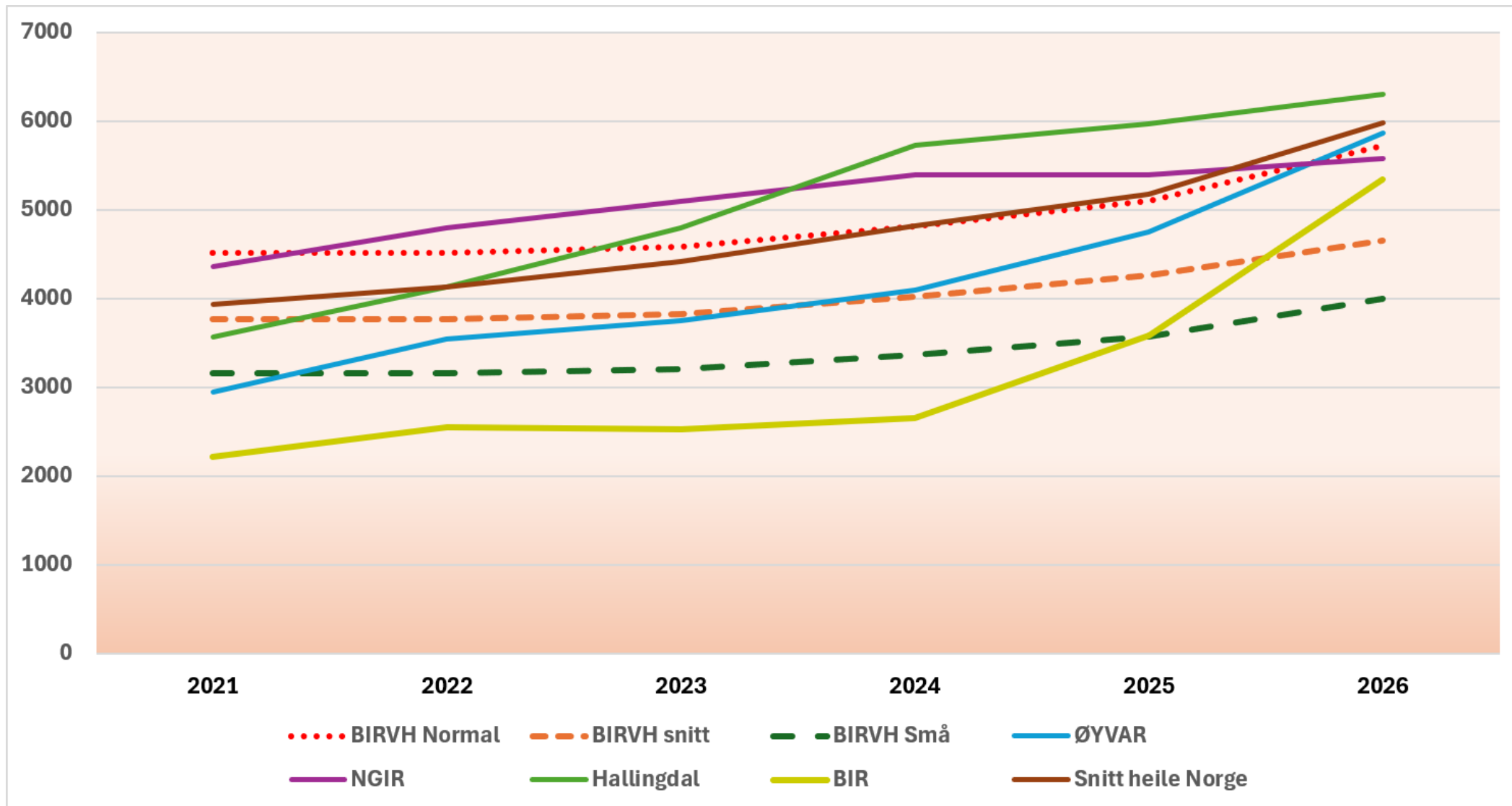

- **Askøy kommune** innførte ny gebyrmodell 1.januar 2025
- Gebyr-ordning
 - Fast grunngebyr kr3.583,-
 - Variabelt kr 90,-/kr 154,-
- Umiddelbar effekt
- Inga endring i samla avfallsmengde (marginal auke)
- Ikkje auka forsøpling/forureining
- Allereie første året klarte Askøy å oppnå betre resultat enn det Voss har gjort etter 20 år

Utvikling renovasjonsgebyr 2021-2026

(forutset restavfallstømming annankvar veke, Hallingdal = snitt Hol/Ål/Gol NGIR = Alver)

Sjølvcostprinsipp

- Renovasjon skal gå i balanse over tid
- Gebyret skal dekkje faktiske kostnader
- Underskot blir dekkka av sjølvcostfond
- Overskot vert tillagt fondet
- Fondet sikrar stabil drift

Digitalisering gjer det mogleg å ha ein fleksibel gebyrmodell

- Krav om utsortering ligg på kommunen - statsforvaltaren følgjer opp
- Utsorteringskrav for hushald og hytte
- Pilot i Askøy kommune gav dramatisk endring i utsorteringsvanane
- "Forureinar betalar prinsippet", den einskilde kan i større grad påverke gebyret

2 NYHENDE Lørdag 20. januar 2024 HORDALAND

NYHENDE

Tipstelefon: 47 47 1883 E-post: redaksjon@avisa-hordaland.no

Her startar dei jobben med å gje alle dunkane brikke frå Bir – og snart kjem dei til deg

I 18 minusgrader på Rykke ved Palmafossen onsdag får Atle Antonsen elektronisk brikke frå Bir Voss Hardanger på dunkane sine. – Veldig fornøftig, seier Antonsen.

DEI BETTE
@avisa-hordaland.no

Atle Antonsen og kona Bjørge Rykke står i eit av mange hushald som no får RFID-brikker frå Bir på avfallsdunkane sine.

Endringa omfattar alle hushald i Voss, Ulvik og Eidfjord kommunar. I alt skal berre 35.000 dunkar utstyrt med elektroniske brikker dei komande månadene.

Fire unge menn er engasjerte til å stå for det praktiske, og dei tek ulike område i bygdena etter tur.

Etter planen skal jobben vera utført til 1. juli, opplyser prosjektleiar Eirik Lundte.

– Må setjast tilgjengelege
I tuset på Rykke. Flyger abonnenten sin, Atle Antonsen, inn

alltid likt meg på vegen, fortel 24-åringen.

– Me blir tekne godt imot. Det

Noko av forklaringa er at talet på dunkar skal vera i samsvar med den verkelege situasjonen.

– Me er opptatte av å gjera vegen tryggare

BRIMNES: Natt til torsdag kontrollerte Statens vegvesen tungbilar på riksveg 7 ved Brimnes. Mats Tilling: Statens vegvesen opplyser om fylgjande reaksjonar:

- Ei køyretøy fekk kontrollstøt på grunn av feil med lys.
- Ein ferar fekk skriftleg åtvaring på grunn av brot på køyre- og livsleid.
- Ei vogntog fekk brukforbod på grunn av manglar ved transport av farleg gods.

Tilling fortel at dei heile tida jobbar for å betre trafikktryggleiken for alle trafikanter, og har ein nullvisjon for hardt skadde eller drepte i trafikken. – Ved å halda att tungte eller lette køyretøy som har dårlig salve last, er overlasta eller har for mange ting i frontruta som hindrar god sikt, gjer me det me kan for å gjera vegen tryggare.

Fleire
BRIMNES: Kontroll av fekk lov å Damian H. brot på k. godstrans medførte kjetting p. Damian H.

MERKJER DUNKEN: Sander Kvarme Fykse set RFID-brikke og Bir-merke på dunken, assistert av Eirik Lundte, Anita Traas og abonnenten Atle Antonsen. Fylgjer prosessen. FOT: GEIR GUTTE

FÅR ELEKTRONISK BRIKKE: Her er brikka montert i front på dunkane. Frå venstre Sander Kvarme Fykse, Anita Traas, Atle Antonsen og Eirik Lundte i tuset på Rykke ved Palmafossen. FOT: GEIR GUTTE

Vår tilråding

- Nasjonale krav til utsortering forpliktar
- All erfaring syner at ein fleksibel gebyrmodell vil gje betre utsortering
- BIR Voss Hardanger klan leva godt med dagens gebyrmodell - men kan heradet det?
- BIR Voss Hardanger tilrår difor at ein går over til ein ny gebyrmodell som gjev insitament til **betre utsortering** og samstundes gjev ei **meir rettvis byrde-
deling mellom abonnentane**

Saman gjev me boset ny verdi

